Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	42C/9/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7125203678
Dátum vydania rozhodnutia:	28. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Ing. Andrea Škapincová, PhD.
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2026:7125203678.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Ing. Andreou Škapincovou, PhD. v spore žalobcu: por. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXXX, XXX XX C. D., právne zastúpený Advokátskou kanceláriou prof. JUDr. Ján Kľučka, CSc., s.r.o., IČO: 54 725 542, so sídlom Ku Potoku 4, 040 16 Košice, proti žalovanému: Slovenská republika, v ktorej mene koná Ministerstvo vnútra SR, IČO: 00 151 866, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch,

r o z h o d o l :

I. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 3.000,- EUR do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

III. Žalobcovi voči žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznanej sumy. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou došlou súdu dňa 7.3.2025 domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 26.000,- EUR za porušenie práva Európskej únie Slovenskou republikou.

2. Žalobca skutkovo podanie žaloby odôvodnil tým, že je príslušníkom B. E. F. F. (ďalej HaZZ), pričom vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore. Štátnu službu aktuálne vykonáva v hodnosti poručík, vo funkcii technik - strojník na Hasičskej stanici v Košiciach. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie 3 rokov pred podaním žaloby, a to od 07.03.2022 do 31.10.2024. K okolnostiam prípadu dodal, že jeho týždenný pracovný čas ako príslušníka Hasičského zboru Slovenskej republiky sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť (t.j. 24 hodinové zmeny) v takom rozsahu, že súhrn takto „naskladaného“ týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. Úprava dovoleného rozsahu týždenného pracovného času zamestnancov (vrátane hasičov) tvorí predmet úpravy práva Európskej únie (ďalej len „EÚ“), ktoré záväzne určuje maximálnu dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín. Jedná sa o Smernicu 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, pričom jej porušenie členským štátom EÚ vyvoláva jeho zodpovednosť podľa práva EÚ a pre osoby postihnuté takýmto porušením zakladá právo na náhradu spôsobenej ujmy pred vnútroštátnymi súdmi členského štátu. O takýto prípad sa jedná aj u žalobcu. Pre potreby preukázania prekročenia maximálneho týždenného pracovného času v zmysle článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES žalobca predložil súdu aj konkrétne obdobia 7 dní, v ktorých u žalobcu došlo k prekročeniu maximálneho prípustného týždenného pracovného času 48 hodín. Vzhľadom na to, že v žalovanom období evidencia v dochádzkovom systéme SAP bola vedená na mesačnej báze,

bol vyššie uvedený prepočet priemerného týždenného pracovného času žalobcu vykonaný v rámci mesačných súhrnov. Služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov). Jeden služobný deň žalobcu sa skladá zo štátnej služby, t.j. pracovnej zmeny v trvaní 16 hodín a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti na pracovisku (§ 92 ZoHaZZ) v trvaní 8 hodín. Celkovo strávil žalobca na pracovisku sústavne (minimálne) 24 hodín v jednom služobnom dni. Služobná pohotovosť je určovaná počas služobného dňa na čas nočných hodín nasledovne: od 22:00 hod. do 6:00 hod., t.j. 8 hodín (od 7:00 do 22:00 a od 6:00 do 7:00 – štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 16 hodín) V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, režim služobnej pohotovosti sa mení na prácu nadčas. Keďže v mieste výkonu služby žalobcu sa strieda niekoľko hasičských zmien, každý tretí deň odslúži každá pracovná zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene dva dni voľna. Ide teda o už spomínané nerovnomerné rozvrhnutie služobného času. Mesačne odslúži každá hasičská zmena 10 pracovných zmien, pričom každý tretí mesiac je to až 11 zmien, čo je v priemere 10,4 zmeny mesačne. Nakoľko na každú zmenu bezprostredne nasleduje určená služobná pohotovosť, žalobca teda strávi na pracovisku bežne 240 až 264 hodín za mesiac, pričom do tohto rozsahu nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Počas služobnej pohotovosti sa žalobca ako príslušník HaZZ musí zdržiavať na pracovisku, z tohto sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do 1 minúty od vyhlásenia, teda žalobca musí byť počas celej doby služobnej pohotovosti, ktorá mu je nariaďovaná v noci, okamžite pripravený na vykonanie zásahu. Napriek tejto skutočnosti sa mu však čas pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času. Táto skutočnosť sa potom v konečnom dôsledku prejavuje tak, že aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou na pracovisku napr. v mesiaci júl 2023 strávil 264 hodín, v rámci fondu pracovného času mu je vykázaných len 176 hodín. Žalobca preto považoval rozvrhnutie pracovných zmien podľa vnútroštátneho práva za rozporné s úpravou maximálneho pracovného času garantovaného článkom 6 písm. b) Smernice, v zmysle ktorého členské štáty majú povinnosť prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas u každého pracovníka vrátane nadčasov v období 7 dní neprekročil 48 hodín. Žalobca poukázal na to, že zákon č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „ZoHZZ“), ktorým sa spravujú pomery hasičov, uvádza v Prílohe č. 4 k zákonu, že do jeho znenia bola prebratá Smernica, no v skutočnosti tomu tak nie je a služobná pohotovosť nariaďovaná žalobcovi nie je súčasťou služobného času. V tomto smere sa ZoHZZ, ako právna úprava lex specialis, odlišuje od ustanovenia § 96 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZP“), ktorý zohľadňuje Smernicu a na ňu nadväzujúcu judikatúru Súdneho dvora EÚ (ďalej len „SDEÚ“), no v zmysle § 193 ZP sa Zákonník práce na právnu kvalifikáciu pohotovosti príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje. Žalobca mal za to, že nedostatkom ZoHZZ je aj neprebratie ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice, ktorý stanovuje maximálny týždenný pracovný čas, ako aj fakt, že ZoHZZ nepovažuje služobnú pohotovosť za súčasť týždenného pracovného času. Takáto úprava nie je v súlade s článkom 2 ako ani článkom 6 písm. b) Smernice, čo zakladá zodpovednosť Slovenskej republiky a jej povinnosť náhrady škody takto postihnutým jednotlivcom v rámci a prostredníctvom súdnych konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Takto sa na území Slovenskej republiky nezaručuje plná účinnosť únioového práva, čo je napokon v rozpore s článkom 4 Konsolidovaného znenia Zmluvy o Európskej únii z roku 1992. V tomto prípade boli splnené podmienky založenia zodpovednosti Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra SR za porušenie jeho práva vyplývajúceho z článku 6 písm. b) Smernice, čo opieral predovšetkým o rozhodnutie SDEÚ C - 429/09 G. Fuß. Podľa záverov SDEÚ sa ustanovenia Smernice vzťahujú aj na postavenie hasičov zamestnaných vo verejnom sektore, a pokiaľ takýto hasič odpracoval týždenný pracovný čas presahujúci limit stanovený článkom 6 písm. b) Smernice, môže sa domáhať vyvodenia zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu a priznania nároku na náhradu škody, nakoľko článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok priznávajúci právo jednotlivcom, ktoré môžu takto uplatniť pred vnútroštátnymi súdmi. Tu sa potom uplatnia usmernenia SDEÚ, v zmysle ktorých: 1.) tu musí existovať únioové právo, pričom bolo potvrdené, že článok 6 písm. b) Smernice predstavuje dôležité pravidlo sociálneho práva EÚ, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, príp. obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu priamo domáhať na vnútroštátnom súde. 2.) porušenie únioového práva musí byť dostatočne závažné, 3.) existencia príčinnej súvislosti, pričom je na vnútroštátnom súde, aby overil, či existuje príčinná súvislosť medzi porušením únioového práva a škodou, ktorá jednotlivcovi vznikla v dôsledku straty času na odpočinok, na ktorý by ináč mal nárok pri plnom rešpektovaní zásady zakotvenej v článku 6 písm. b) Smernice. Dodal, že v slovenskom právnom poriadku absentuje osobitná úprava týkajúca sa konania o náhradu škody spôsobenej porušením

úniového práva, ako aj spôsobu výpočtu takto vzniknutej škody u jednotlivca. Domnieval sa, že táto škoda má nemajetkovú povahu a v danej situácii sa môžu použiť pravidlá zakotvené v ustanoveniach § 11 - 13 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ"), nakoľko predmetné ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho úniového práva. Zdôraznil, že podmienky uplatnenia vnútroštátnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa OZ sú v zásade identické s tými, ktoré sú obsiahnuté v režime úniovej zodpovednosti, nakoľko sa tu tiež predpokladá existencia zásahu spôsobilého privodiť nemajetkovú ujmu, tiež musí ísť o zásah neoprávnený, teda v rozpore s objektívnym právom a napokon, že musí existovať príčinná súvislosť medzi uvedenými podmienkami, preto mu vznikol mu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyčíslený v žalobe v sume 26.000,- EUR.

3. Žalobca k žalobe pripojil aj výpis z dochádzkového systému SAP za obdobie od 03/2022-10/2024, Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 12Co/32/2024, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 3Co/8/2024.

4. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe z 6.5.2025 neuznal žalobcom požadovaný nárok. Bol názoru, že Smernica 2003/88/ES (ďalej len smernica) bola do právneho poriadku SR správne prebratá. Poukázal na znenie ust. § 193 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. (ďalej zákon o HaZZ), ktorý stanovuje delegovanú pôsobnosť Zákonníka práce. Z uvedeného vyplýva, že na žalobcu sa vzťahuje aj ust. § 85 Zákonníka práce, podľa ktorého priemerný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín. Domnieval sa, že žalovaný mohol podať pracovnoprávnu žalobu na zamestnávateľa. Zvýraznil, že aj transpozícia referenčných období je medzi stranami sporná. Je podľa neho logické, že vyčíslenie priemerného týždenného pracovného času je potrebné za také obdobie, na aké je nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas. Podstatné je, aby priemer za referenčné obdobie nepresahoval 48 h/týždeň. Podľa jeho názoru v § 86 ods. 1 ZoHZ sa zaviedlo šesťmesačné referenčné obdobie. Smernica 2003/88 nevyžaduje, aby zakotvenie referenčného obdobia bolo realizované tak, že by muselo byť v texte právneho predpisu výslovne označené za „referenčné obdobie". Keďže smernica, vrátane referenčných období bola do právneho poriadku transponovaná správne, nie je daný ani základ nároku žalobcu, keďže nenastala právna skutočnosť, na ktorú sa žalobca odvoláva, nemohol vzniknúť ani zodpovednostný vzťah. Výpočty žalobcu považoval za nesprávne jednak pre spornosť dĺžky referenčného obdobia, ale aj pre nesprávne právne posúdenie pojmu „pracovný čas". Už vstupné údaje ohľadom pracovného času sú nesprávne, preto i výpočet je nepresný. Žalobca nesprávne k svojmu pracovnému času pripočítal i čas odpočinku, a to až v rozsahu 556 h 55 min.. Na to, aby nedochádzalo k porušeniu práva žalobcu, prijal žalovaný vhodné opatrenia, spočívajúce v nadštandardnej výmere voľna poskytovaného žalobcovi. Ďalej žalovaný spochybnil vznik ujmy žalobcovi z dôvodu, že do jeho pracovného času nie je zarátaný čas pohotovosti. Žalovaný ďalej namietol svoju pasívnu vecnú legitimáciu s poukazom na to, že v prípade netransponovania smernice alebo pre nesprávnu transpozíciu smernice môže žalobu podať Európska komisia priamo na SDEÚ alebo fyzická, príp. právnická osoba, ktorá bola priamo dotknutá, resp. u ktorej došlo k porušeniu/poškodeniu jej práv, a to priamo na vnútroštátny súd členského štátu EÚ. Z uvedeného vyplýva, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný. Žalobca nežaloval zamestnávateľa, ale štát. Transpozícia smernice sa týka služobných vzťahov, nepatrí do pôsobnosti žalovaného. Žalobca mal podľa neho označiť iný orgán verejnej moci (Úrad vlády SR). Z uvedeného dôvodu žiadal konanie zastaviť.

5. Žalovaný k vyjadreniu doložil: Korigendum k oznámeniu Komisie.

6. Žalobca v replike z 9.6.2025 zvýraznil, že predmetom konania je náhrada škody, ktorá mu bola spôsobená ako jednotlivcovi porušením práva EÚ. K pasívnej vecnej legitimácii odkázal na závery odvolacích súdov, že žalovaný je pasívne vecne legitimovaný. K tvrdeniam žalovaného o transpozícii smernice uviedol, že zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore do svojej ostatnej novely nezohľadňoval požiadavku Smernice, podľa ktorej sa za „pracovný čas" považuje aj čas, počas ktorého je pracovník na pracovisku k dispozícii zamestnávateľovi, v rámci pohotovosti. Vnútroštátna úprava túto realitu ignoruje a čas pohotovosti nezapočítava do pracovného času, čím dochádza k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice. Podľa rozhodnutí Súdneho dvora EÚ (napr. C-429/09, Günter Fuß a C-437/05, Jan Vorel) pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas" v zmysle Smernice 2003/88. Odkázal na záver Krajského súdu v Prešove v rozsudku, sp. zn. 22Co/26/2024 zo dňa 30.01.2025, bod 18 podľa ktorého: „Odvolací súd poukazuje na to, že žalovaný v rámci preberania

Smernice 2003/88/ES po vstupe do Európskej únie nezohľadnil skutočnosť, že pracovná (služobná) pohotovosť predstavuje pracovný (služobný) čas pracovníka, a teda cieľ článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES nebol v prípade zákona č. 315/2001 Z.z. dosiahnutý“. K vzťahu smernice, Zákonníka práce a ZoHZ dodal, že s touto otázkou sa vysporiadal Krajský súd v Košiciach vo svojom rozsudku sp. zn. 5Co/1/2025, zo dňa 27.02.2025, bod 49. K otázke pracovného času a služobného času zas poukázal na závery uvedené v bode 39 predmetného rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa plne stotožnil so žalobcom. Žalovaný v súvislosti s vyššie uvedeným tvrdením však neuvádza tú časť výkladového oznámenia Komisie o smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Korigendum k oznámeniu Komisie, 26.4.2023), podľa ktorej sa žalobcom započítané časy do fondu pracovného času (napr. DOD, DOS, SV) spravujú vnútroštátnou právnou úpravou. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že časy započítané žalobcom do fondu pracovného času (napr. DOS, DOD a pod.) spadajú do výkonu právomoci, ktorú si členské štáty ponechali a nie sú upravené smernicou ani nespadajú do jej pôsobnosti. Inak povedané započítanie alebo nezapočítanie týchto časov do fondu pracovného času závisí výlučne od vnútroštátnej právnej úpravy. Preto žalobca v tomto smere odkazuje na ust. § 85 a § 97 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore. Podľa vnútroštátnej právnej úpravy v SR sa do odpracovaného času, ako výkon práce započítajú aj doby, ktoré sa považujú za výkon práce, aj keď počas nich pracovník nepracuje 1 (ust. § 97 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore). Rovnaký právny režim je upravený aj v Zákonníku práce napr. pre ust. § 144a ods. 1 Zákonníka práce. Pri dĺžke referenčných období žalobca poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax odvolacích súdov v tejto otázke, potvrdzujúcich právny názor, že k transpozícii ustanovení Smernice o referenčnom období nedošlo vôbec a preto sa žalovaný nemôže dovolávať ich aplikácie. Poukázal na princíp právnej istoty a ďalej sa vyjadril k tabuľkám predloženým žalobcom a k nemajetkovej ujme. Na preukázanie svojich tvrdení navrhol výsluch žalobcu.

7. Žalovaný v duplike z 23.6.2025 zotrval na svojej doterajšej argumentácii a ním uplatnených námietkach. Poukázal na závery rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 13Co/97/2024, sp.zn. 14Co/13/2025 a sp.zn. 14Co/18/2025. Z rozhodnutí vyplýva, že pojem pracovný čas je pojmom práva Európskej únie a nie je možné sa od neho odchýliť s odkazom na vnútroštátne právo (Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-14/04, C-266/14, C-344/19, C-580/19). Žalovaný predložil súdu tabuľku s výpočtom odpracovaného času žalobcom za december 2023, február 2024, apríl 2024, z ktorého má vyplývať, že v priemere za daný mesiac žalobca odpracoval menej ako 48 hod./týždeň. Poukázal na nesprávne posúdenie neutralizácie dní OČR a namietal, že v sledovanom období robil aktívne opatrenia na to, aby priemerný pracovný čas žalobcu za referenčné obdobie nebol prekročený, preto žalobcovi naplánoval menej služieb než by zodpovedalo bezvýnimočnému striedaniu systémom služba/voľno/voľno, či služby v skrátenom rozsahu. Navrhol konanie zastaviť prípadne žalobu zamietnuť.

8. Žalobca v podaní z 29.8.2025 zotrval na tom, že započítanie „iných druhov voľna“ do pracovného času je vecou výlučne vnútroštátnej právnej úpravy a je v súlade s právom EÚ. Doby uvádzané žalovaným (iné druhy voľna okrem platenej ročnej dovolenky 4 týždne a doby voľna na zotavenie) spadajú do výkonu právomoci, ktorú si členské štáty ponechali a nie sú upravené smernicou, ani nespadajú do jej pôsobnosti. Inak povedané, započítanie alebo nezapočítanie týchto dôb do pracovného času závisí výlučne od vnútroštátnej právnej úpravy. Preto žalobca v tomto smere odkázal na ust. § 85 a § 97 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore a Výkladové oznámenie Komisie o smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Korigendum k oznámeniu Komisie, 26.4.2023). Podľa vnútroštátnej právnej úpravy v SR sa do odpracovaného času, ako výkon práce započítajú aj doby, ktoré sa považujú za výkon práce, aj keď počas nich pracovník nepracuje 1 (ust. § 97 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore). Rovnaký právny režim je upravený aj v Zákonníku práce napr. pre ust. § 144a ods. 1 Zákonníka práce.

9. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie, a to listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah spisu, účastníckou výpoveďou žalobcu, z ktorej vyplynulo, že pracovné zmeny sú 16 hod., nasleduje 8 hodinová pohotovosť. Skúsili dávať ako 12 hod. pracovnú zmenu. Žalobca uviedol, že je ženatý, má štyri deti, dve z nich sú školopovinné, nestíha dcéru odniesť do školy, tréningy a súťaže. Vyhovovali mu 12 hodinové zmeny, ktoré boli na chvíľu zavedené. Aj keď má nariadenú pracovnú pohotovosť a je na pracovisku vyhradený priestor na oddych, nemožno hovoriť o oddychu v pravom slova zmysle, lebo nie je to oddych.

10. Súd vec právne posúdil podľa nasledujúcich právnych predpisov:

11. Podľa čl. 7 ods. 2 druhá a tretia veta Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 5.

12. Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času ustanovuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

13. Podľa článku 1 bod 2 Smernice, táto smernica sa vzťahuje na: a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

14. Podľa článku 1 bod 3 Smernice, táto sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle čl. 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

15. Podľa článku 2 bod 1 Smernice, „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.

16. Podľa článku 6 písm. b) Smernice, členské štáty príjmu opatrenia na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

17. Podľa článku 16 písm. b) Smernice, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

18. Podľa § 85 ods. l zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení do 31.10.2024 (ďalej ZoHZZ), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

19. Podľa § 85 ods. 2 ZoHZZ, služobný čas príslušník je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

20. Podľa § 86 ods. 1 a 2 ZoHZZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby aj na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

21. Podľa § 91 ods. 1 ZoHZZ, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

22. Podľa § 91 ods. 3 ZoHZZ, v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

23. Podľa § 92 ods. 1 ZoHZZ, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

24. Podľa § 97 ods. l písm. h) ZoHZZ, ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.

25. Podľa § 103 ods. 5 ZoHZZ, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom, okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

26. Podľa § 122 ods. I až 3 ZoHZZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. I určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada a) 50% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja, b) 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste jeho pobytu, alebo na inom dohodnutom mieste, a 25% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja, c) 5% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia, a 10% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

27. Podľa § 13 ods. 1 až 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

28. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za nesporne preukázané, že žalobca ako príslušník B. E. F. F. odpracoval v rozhodnom období, t.j. od 7.3.2022 do 31.10.2024 pracovný čas, ktorý zjavne prekračuje 48 hodín týždenne. Žalobcovi sú nerovnomerne rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku v jednej 24 hodinovej zmene. Služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín od 22:00 hod. do 6:00 hod.. V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť za prácu nadčas. Hasiči teda strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú dva dni voľna.

29. Predmetom konania je nárok žalobcu uplatnený v podobe peňažného plnenia majúceho povahu nemajetkovej ujmy, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku nesprávnej implementácie pravidla úniového úprava do slovenského právneho poriadku, kedy malo dôjsť k porušeniu jeho práva na 48 hodinovú týždennú pracovnú dobu podľa čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES ako práva garantovaného právom Únie.

30. Predmet sporu sa preto nepochybne týka práva Únie, pričom v tejto súvislosti je potrebné zaoberať sa otázkou vzťahu úniového a vnútroštátneho práva. V zmysle čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 144 a tiež čl. 3 CSP je súd viazaný medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Vzťah úniového a vnútroštátneho práva sa tak riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex oficio. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (Ďalej len ESD) vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie oráva Únie je založená na zásade pacta sunt servanda vyjadrenej v čl. 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo Zmluvy alebo z činnosti Spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy alebo ohroziť reálne účinok komunitárneho práva.

31. Medzi stranami bolo sporná vecná legitimácia strán sporu, dôvodnosť nároku, posúdenie, či patrí do pracovného času čas pracovnej pohotovosti v neaktívnej časti, prekročenie týždenného pracovného času u žalobcu. Rovnako spornou bola otázka porušenia smernice, jej správnej transpozície do slovenského právneho poriadku, či išlo o porušenie dostatočne vážne, ktoré spôsobilo ujmu v majetkovej sfére žalobcu. Sporné je či referenčné obdobie vyplýva z právne úpravy zákona o hasičskom a záchrannom zbore.

32. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry ESD vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc, aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu úniovému právu, vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom Únie. Objektívna zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry ESD nastáva, pokiaľ sú splnené kumulatívne jej tri predpoklady: a/ porušenie úniovej normy, b/ porušenie úniového práva je dostatočne závažné, c/ medzi porušením úniového práva členským štátom existuje príčinná súvislosť.

33. Slovenská republika v zastúpení Ministerstva vnútra SR predstavuje garanta riadnej transpozície Smernice EÚ do slovenského vnútroštátneho poriadku, pokiaľ ide o nezarátanú tiež pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu.

34. Žalovaný namietal, že v spore nie je pasívne legitimovaný. Táto námietka nie je dôvodná. Podľa ustálenej judikatúry ESD v prípade neexistencie právnej úpravy Spoločenstva, patrí vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdu a upravil procesné podmienky súdnych konaní určených k zaisteniu ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Spoločenstva. Niet prekážok, aby pasívne legitimovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu bola Slovenská republika (viď rozsudok C - 429/09 G. Fuß z 25.11.2010), v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj B. a záchranný zbor SR, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnej dobe a do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR. Súčasne Slovenská republika je garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/01 Z.z. Navyše, ako už bolo uvedené, absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu.

35. Otázka pasívnej vecnej legitimácie bola zodpovedaná niekoľkokrát v právoplatných rozhodnutiach odvolacieho súdu, na ktoré poukazuje i žalobca, napr. v bode 26 rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Co/185/2023 z 11.9.2024 tak, že pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán do pôsobnosti ktorého spadá aj B. a záchranný zbor SR, ktorý orgán bol tiež garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/01 Z.z.. Na takomto závere o pasívnej vecnej legitimácii žalovaného v konaní nič nemení ani to, ak by základ zodpovednosti štátu spočíval v nesprávnej aplikácii ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku, ktorý prípad porušenia práva Únie rovnako zakladá priamu zodpovednosť členského štátu. Táto objektívna zodpovednosť štátu tu existuje bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia práva únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť (napr, C 429/09 G. Fuß bod 46). Konajúci súd zdieľa názor, že žalovaný je pasívne vecne legitimovaný v spore. Súdu sa zdá byť logické, že ako zodpovedný orgán konajúci v mene Slovenskej republiky nepochybne koná orgán štátu, do ktorého pôsobnosti patrí Hasičský a záchranný zbor SR [§ 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy] a ktorý bol garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/2001 Z. z.. Týmto orgánom štátu je Ministerstvo vnútra SR, t. j. žalovaný. Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného, ktorý uvádza ako zodpovedný subjekt Úrad vlády SR, ktorý plní úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečovaním činnosti vlády Slovenskej republiky a nie Hasičského a záchranného zboru.

36. V súvislosti s aktívnou legitimáciou žalobcu súd poukazuje na súdnu prax pri posúdení tejto otázky v obdobných veciach, ako napríklad v rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Co/148/2021 - 177 zo dňa 23.03.2022, kde bolo konštatované, že: „Ako vyplýva z odseku 2 prvého pododseku tohto článku neuplatňuje sa uvedená smernica tam, kde sú s ňou nevyhnutné v rozpore charakteristicky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napr. v oblasti civilnej ochrany. Na činnosť vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru sa táto výnimka nevzťahuje. Cieľom smernice je zlepšiť bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov pri práci. Výnimky z pôsobnosti uvedené v článku 2 ods. 2 v prvom pododseku je potrebné vykladať zužujúco. Okrem iného článok 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, a charakteristicky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Uvedená výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne

fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku. Ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napr. katastrofa, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Niet preto pochybností, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.“ Uplatnenie Smernice aj na hasičov bolo niekoľkokrát konštatované aj v niekoľkých ďalších rozhodnutiach SDEÚ, kde o.i. bolo rozhodnuté, že článok 6 písm. b) Smernice bude mať priamy účinok, nakoľko jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu domáhať v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (napríklad rozsudok C - 429/09 G. Fuß z 25.11.2010, konkrétne bod 63.). Súd vychádza jednak z priameho nároku každej dotknutej osoby domáhať sa voči členskému štátu náhrady škody a jednak z povinnosti každého členského štátu zabezpečiť dodržiavanie práva Únie. Žalobca ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88, preto sa môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia.

37. Pri posúdení otázky, či na strane žalobcu došlo k porušeniu práva Európskej únie štátom, a to v dôsledku nesprávnej implementácie Smernice, súd poukazuje na argumentáciu žalobcu, v zmysle ktorej ZoHZZ nepovažuje za súčasť týždenného pracovného času služobnú pohotovosť hasičov, a v dôsledku toho dochádza k pravidelnému prekračovaniu takto vymedzeného maximálneho týždenného pracovného času. Po bližšej analýze ustanovení § 85 a 92 ZoHZZ je možné zistiť, že argumentácia žalobcu je správna, nakoľko podľa § 85 ods. 1 ZoHZZ platí, že služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. V zmysle § 92 ods. 1 ZoHZZ služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Z predmetných zákonných vymedzení jednoznačne vyplýva, že služobná pohotovosť príslušníka Hasičského a záchranného zboru bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase. Takto má súd za to, že služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby a odráža len stav pripravenosti hasiča na prípadné vykonanie štátnej služby, ak k nej bude zamestnávateľom povolaný.

38. Súd dospel k záveru, že Smernica 2003/88 ES nebola správne transponovaná. Žalobca ako príslušník Hasičského záchranného zboru Slovenskej republiky má Smernicou garantované právo na maximálny 48 hodinový pracovný čas v zmysle článku 6 písm. b) Smernice. Otázku podstatnú pre toto konania, či do pracovného, resp. služobného času žalobcu sa zarátava aj doba jeho služobnej (pracovnej) pohotovosti vyriešil ESD v rozsudku C-429/09 G. Fuß tým, že potvrdil, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť ich týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym“ pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. V tejto veci týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti SD uviedol, že: „pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES“. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, aby prekračoval týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 25 Rozsudku ESD C-429/09 z 25.11.2010). Ďalej v bode 35 sa konštatuje, že ESD už rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia (pozri rozsudky Pfeiffer a i., bod 99, ako aj Fuß, bod 52). Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci D.J. proti Radiotelevizija Slovenija, sp. zn. C-344/19 z 9.3.2021, čl. 2 bod 1 Smernice 2003/88/ES sa má vykladať v tom zmysle, že časť pracovnej pohotovosti vo forme nepretržitej dostupnosti, počas ktorého musí byť pracovník len telefonicky zastihnuteľný a ak je to potrebné, dostaviť sa na pracovisko v lehote jednej hodiny, pričom môže byť v služobnom byte, ktorý mu dal k dispozícii jeho zamestnávateľ v mieste tohto pracoviska, ale nemusí sa v ňom zdržiavať, predstavuje v celom rozsahu pracovný čas v zmysle tohto ustanovenia, len pokiaľ z celkového posúdenia všetkých okolností veci, predovšetkým z dôsledkov takej lehoty a prípadne z priemernej pravidelnosti zásahov počas tejto doby, vyplýva, že obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas uvedenej doby sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje, a venovať tento čas svojim vlastným záujmom. Dostupnosť voľnočasových aktivít v najbližšom okolí predmetného miesta nie je na účely

takéhoto posúdenia relevantná. Vo veci C-580/19 z 9.3.2021 R.J. a Stadt Offenbach am Main Súdny dvor na položené otázky v uvedenej veci odpovedal citovaním: „článok 2 bod 1 Smernice 2003/88/ES sa má vykladať v tom zmysle, že časť pracovnej pohotovosti vo forme nepretržitej dostupnosti, počas ktorého pracovník musí byť schopný so svojou zásahovou uniformou a služobným vozidlom, ktoré mu poskytol zamestnávateľ, s využitím oprávnení spočívajúcich vo výnimkách zo Zákona o cestnej premávke a práve prednosti viažucich sa na toto vozidlo dostaviť sa na hranice mesta, v ktorom sa nachádza jeho služobný útvar, v lehote 20 minút, predstavuje v celom rozsahu „pracovný čas“ v zmysle tohto ustanovenia, len pokiaľ z celkového posúdenia všetkých okolností veci, predovšetkým z dôsledkov takejto lehoty, a prípadne z priemernej pravidelnosti zásahov počas tejto doby vyplýva, že obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas uvedenej doby sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim vlastným záujmom“.

39. Žalobca v konaní predložil výpis z dochádzkového systému (str. 3-6 žaloby), ktorý reálne odzrkadľuje počet odpracovaných hodín v tom ktorom mesiac za vyššie uvedené obdobie, je teda relevantným dôkazom. Počas obdobia 7 dní v sledovanom kalendárnom mesiaci došlo k prekročeniu maximálneho 48 hod. týždenného pracovného času, nie je pritom podstatné, koľko krát k prekročeniu došlo. Súd vychádzal z toho, že v sledovanom období jednotlivých mesiacov priemerný týždenný pracovný čas prekročil 48 hod. a to tak ako uvádza žalobca v prehľade str. 10-17 žaloby. Z uvedeného je zrejmé, že počas mesiaca strávil žalobca na pracovisku čas nad maximálny rozsah 48 hod. priemerného týždenného pracovného času, ktorý garantuje žalobcovi úniové právo.

40. Súd považoval výpočet priemerného služobného času odpracovaného žalobcom, predložený žalovaným za nesprávny. Ohľadom žalovaného námietky o nezohľadnení dovolenky a práceneschopnosti žalobcu, súd uvádza, že táto nie je na mieste aj s ohľadom na článok 16 Smernice 2003/88/ES, ktorý stanovuje, že do výpočtu priemeru sa doby ročnej dovolenky a dočasnej práceneschopnosti nezapočítavajú alebo sú neutrálne. To znamená, že doby ročnej dovolenky a dočasnej práceneschopnosti sa do výpočtu priemeru bez všetkého ako voľno nemajú započítavať. Preto nie je správny postup výpočtu priemerného týždenného času žalovaného, ktorý použil v predloženej tabuľke, keď žalovaný vo svojich výpočtoch priemeru zohľadnil iba skutočný čas služby a pracovnej pohotovosti žalobcu strávenej na pracovisku a jeho dovolenku a práceneschopnosť započítal jednoducho do voľna medzi pracovnými zmenami. Preto súd priemerný pracovný čas uvedený v tabuľke, ktorú predložil žalovaný považoval za nesprávne vypočítaný.

41. Žalobca ako hasič nepochybne odpracoval v citovanom období priemerný týždenný pracovný čas presahujúci týždenný pracovný čas stanovený Smernicou, na základe čoho súd uzavrel, že sa môže dovolávať práva Európskej únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia proti Slovenskej republike. Súd dodáva, že nesprávne prebratie Smernice do ZoHZZ a jeho dodržiavanie Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom Slovenskej republiky, ktoré však nerešpektuje Smernicu v článku 6 písm. b), ktorá je pre tento vzťah priamo aplikovateľná, v zmysle rozsudku C - 429/09 G. Fuß nezbavuje Slovenskú republiku zodpovednosti za jej nedodržiavanie v prípade hasičov zamestnaných vo verejnoprávnom sektore, a nie je preto relevantné žalovaným zdôrazňované rozlíšenie medzi zodpovednosťou Slovenskej republiky za nesprávnu transpozíciu a zodpovednosťou zamestnávateľa žalobcu za nesprávnu aplikáciu pri úprave pracovného času v služobnom pomere žalobcu.

42. V tomto konaní si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom podmienky uplatnenia nároku sú dané v zmysle ustálenej judikatúry SDEÚ (napríklad rozsudok C - 118/08 Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL z 26.01.2010) a sú dané splnením troch podmienok, ako na to poukázal žalobca: 1. cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcovi práva, 2. porušenie je dostatočne závažné, a napokon 3. medzi takýmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Ako to bolo konštatované aj v početných obdobných veciach, článok 6 písm. b) Smernice predstavuje právnu normu Európskej únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva, pričom súd opätovne poukazuje na právne závery vo veci C - 429/09 G. Fuß, kde bolo zdôraznené, že priamy účinok čl. 6 písm. b) Smernice, keď podľa neho priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi.

43. Prvá podmienka priznania uplatneného nároku je teda v danom prípade splnená, pretože čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Uvedené dôležité pravidlo sociálneho práva nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu.

44. Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou SDEÚ v danej oblasti. Judikatúra Súdneho dvora vo vzťahu k druhej podmienke za dostatočne závažné porušenie práva Únie považuje zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členským štátom, pričom zložky, ktoré majú byť v tejto súvislosti zohľadnené, sú predovšetkým vstúpenie jasnosti a presnosti porušenej právnej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma ponecháva vnútroštátnym orgánom. Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ ide v zjavnom spore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti Tu bolo nesporne určené, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle Smernice neponecháva priestor na akékoľvek „rozumné pochybnosti“. Keďže žalobca v dotknutom období odpracoval pracovný čas nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice, ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora, musí sa preto považovať za dostatočne závažné porušenie práva EÚ. Preto bude v predmetnej veci samej splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody.

45. Čo sa týka poslednej tretej podmienky, súd má za to, že tu existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice a škodou, ktorá mala žalobcovi vzniknúť tak, že nebol dodržaný maximálny týždenný pracovný čas, čo muselo mať nevyhnutne za následok stratu času na odpočinku, na ktorý by v opačnom prípade mal mať žalobca nárok. V súvislosti s argumentáciou žalovaného o tom, že žalobca mal pred podaním žaloby na súd upozorniť nariadeného na vyššie uvedené skutočnosti, resp. že mal prejaviť primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah, súd poukazuje na to, že ani v zmysle Smernice, ani v zmysle judikatúry SDEÚ, sa takáto aktivita zo strany žalobcu nepožaduje, resp. nie je podmienkou uplatnenia nároku na nemajetkovú ujmu, nie je preto relevantné sa tým zaoberať.

46. Žalobca si v konaní uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy poukazujúc na najbližšiu právnu úpravu v slovenskom právnom poriadku, aj vzhľadom na absentujúcu úpravu v Smernici, či inom právnom predpise, a to na ustanovenie § 11 a nasl. OZ. Na základe vyššie uvedenej argumentácie je zrejmé, že na strane žalobcu vznikla ujma v nemajetkovej sfére tým, že v dôsledku vnútroštátnej úpravy žalobca musel reálne odpracovať viac, ako by bol povinný, ak by bola Smernica implementovaná správne. Súd poukazuje na to, že v tejto súvislosti už bolo súdmi SR ustálené, že v zmysle slovenského právneho poriadku náhradu ujmy v nemajetkovej sfére možno zabezpečiť len cez inštitút ochrany osobnosti v zmysle § 11 a nasl. OZ a nie cez inštitút náhrady škody, čo bude platiť aj pre prípady porušenia práva jednotlivca garantovaného právom EÚ. Tu súd poukazuje na právny názor vyjadrený v rozsudku C - 429/09 G. Fuß bod. 62: „...štát musí, s výhradou nároku na náhradu škody, ktorá má základ priamo v práve Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity).“ Súd má za to, že aj vzhľadom na tieto skutočnosti, kritéria pre stanovenie výšky náhrady musia byť analogické s úpravou ochrany osobnosti v OZ, pričom je treba zdôrazniť, že pod náhradu škody slovenský právny poriadok náhradu nemajetkovej ujmy nesubsumuje.

47. Z najvýznamnejších osobnostných práv je okrem iného právo na súkromný a rodinný život, ako aj právo na ochranu zdravia. V prejednávanej veci je podstatnou skutočnosť, že žalobca namiesto času, ktorý mohol tráviť s rodinou, prípadne inak ako v zamestnaní, tento čas trávil práve v zamestnaní. Žalobca má aj právo na ochranu zdravia podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky. V pracovno-právnej

oblasti je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním opatrení na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov, vrátane úpravy pracovných podmienok, medzi ktoré patrí aj organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelnej platenej dovolenky (čl. 24 Deklarácie ľudských práv). Primeraný odpočinok znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

48. Úprava ochrany osobnosti v OZ nevyžaduje pre úspešnosť uplatnenia práva zavinenie toho, kto sa dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Predpokladom zodpovednosti nie je ani vyvolanie následkov neoprávneného zásahu, a bude stačiť, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť chránené práva. V danom prípade súd dospel k záveru, že podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ u žalobcu boli dané. V zmysle predmetného ustanovenia totiž platí, že výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súd ako neoprávnený zásah do osobnostnej sféry žalobcu zo strany žalovaného posúdil nesprávne prebratie Smernice do ZoHZZ, ktorá skutočnosť bola spôsobilá privodiť následky neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, a to v dôsledku straty času na odpočinok, na ktorý by žalobca mal nárok, ak bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný. Súd pri stanovení výšky náhrady za zásah žalovaného do nemajetkovej sféry žalobcu, a to práva na odpočinok, súkromie a rodinný život prihliadal na závažnosť ujmy, ktorá mu takýmto zásahom vznikla a následky takýmto zásahom vyvolané, resp. následky, ktoré by takýto zásah bol spôsobilý vyvolať, na okolnosti zásahu, ako aj na doterajšiu súdnu prax pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy.

49. Žalobca bol v skúmanom období, t.j. 7.3.2022 do 31.10.2024 (vyše 2,5 roka) ukrátený o čas odpočinku, ktorý by mohol tráviť regeneráciou svojich psychických a fyzických síl, ako aj budovaniu vzťahov v rámci rodiny prípadne širších vzťahov, keď tento čas musel tráviť výkonom pracovnej pohotovosti nad rámec stanovený Smernicou. Súdu bolo na základe vykonaného dokazovania preukázané, že tento stav trval dlhodobo, pričom zohľadnil aj skutočnosť, že žalobca z toho dôvodu nevie venovať svojej rodine ani svojim koníčkom toľko času, koľko by si predstavoval. Zároveň je nutné zdôrazniť, že žalobca nemal dostatok času na oddych, ktorý je nesmierne potrebný vzhľadom na rizikovosť jeho práce. Žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy (je hasičom so špecializáciou), ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života. Jeho práca je vysoko zodpovedná, riziková, náročná a nenahraditeľná, preto je nevyhnutné, aby si žalobca mal možnosť po práci aj odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. aj vykonávaniu aktivít, ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania.

50. Súd takto považoval za primeranú výšku nemajetkovej ujmy za posudzované obdobie sumu 3.000,- EUR (za 31 mesiacov táto suma predstavuje 96,44 EUR na mesiac), berúc do úvahy súdmi priznanú výšku nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch zásahu do práva na odpočinok, práva na rodinný život (napr. rozsudky Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 2Co/56/2022, 2Co/77/2022, 2Co/3/2023, 5Co 5/2023, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/24/2024, 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 3CoPr/229/2019, 6Co/244/2019, 1CoPr/8/2019, 6Co/60/2022, 6Co/69/2022, 6Co/102/2022, 6Co/89/2022, 6Co/60/2022, 6Co/35/2022, 6Co/129/2022, 6Co/113/2023, 2Co/152/2022, 2Co/1/2020, 2Co/54/2020, 9Co/66/2022, 9CoCsp/4/2022, 5CoPr/3/2020, 11CoPr/1/2020, 11CoPr4/2019, 3CoPr/229/2019, 11Co/222/2020, rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/113/2023, 15Co/161/2023, 12Co/59/2022, 16Co/11/2022,14Co/2/2023,17Co/82/2022,15Co/86/2022,16Co/36/2022, rozhodnutia Krajskéhosúdu v Prešove sp. zn. 10Co/15/2023, 14Co/7/2022, rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici 14Co/34/2022, 17Co/83/2022, 17Co/78/2022, 17Co/77/2022). V prevyšujúcej časti (o 23.000,- EUR) súd preto žalobu ako nedôvodnú zamietol tak, ako je to uvedené v II. výroku tohto rozsudku.

51. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP, a teda úspešnému žalobcovi súd priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z priznanej sumy 3.000,- EUR. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výška závisela od úvahy súdu, pričom žalobcu nie je možné zaťažiť procesnou zodpovednosťou za nepredvídanie výsledku, ktorý závisel od úvahy súdu. Súd v spore nevzhliadol žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa na aplikáciu ust. § 257 CSP.

52. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

14 42C/9/2025

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v dvoch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods.1 CSP).
V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§363 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (358 CSP).
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.